

59
SK

FACTS

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

ISSN 1725-7085

Znižovanie rizika vzniku chorôb z povolania

Každý deň sú milióny zamestnancov v Európe vystavení hluku pri práci a všetkým rizikám, ktoré sú s tým spojené. K Európskemu týždňu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci 2005 agentúra pripravila správu, ktorá skúma, ako štruktúra smerníc a doplnkových noriem v EÚ dokáže zabezpečiť, aby sa o rizikách hluku na pracovníkov hovorilo s cieľom znížiť vysoké personálne, sociálne a ekonomické náklady spojené s poškodením zdravia a úrazmi, ktoré vznikajú v dôsledku hluku.

Európska politika v oblasti hluku pri práci

„Rámcová smernica“⁽¹⁾ a ostatné smernice zamerané na problematiku pracoviska, ako napr. hluk⁽²⁾, osobné ochranné prostriedky⁽³⁾ a tehotné pracovníčky⁽⁴⁾, poskytujú štruktúru pre riešenie všetkých rizík (nielen rizika straty sluchu v dôsledku hluku), ktoré pre všetkých pracovníkov vyplývajú z hluku. Rámcová smernica stanovuje základné princípy prevencie a konkrétnejšie smernice, z ktorých je z hľadiska hluku najdôležitejšia smernica o hluku z roku 2003, zachádzajú do hlbších detailov.

Všeobecné zásady prevencie

- Vyhýbajte sa rizikám
- Ohodnoťte riziká, ktorým sa nemôžete vyhnúť
- Bojujte proti zdroju rizík
- Prispôsobujte prácu jednotlivcom
- Prispôsobujte prácu technickému pokroku
- Nahraďte nebezpečné vplyvy bezpečnými, prípadne menej nebezpečnými
- Rozvíjajte súvislú a komplexnú politiku prevencie
- Zabezpečte prednosť kolektívnych ochranných opatrení pred individuálnymi ochrannými opatreniami
- Poskytnite pracovníkom primerané usmernenia

Od zamestnávateľov sa požaduje, aby kontrolovali zdroje rizika, odstraňovali alebo znižovali zdroje hluku na minimum a brali pri tom do úvahy technický pokrok a dostupnosť preventívnych opatrení. Nemali by sa spoliehať iba na osobnú ochranu sluchu, ako napr.

- (1) Smernica Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci.
- (2) Smernica 2003/10/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 6. februára 2003 o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách týkajúcich sa vystavenia pracovníkov rizikám vyplývajúcim z fyzikálnych činiteľov (hluk). Táto smernica nahrádza smernicu o hluku z roku 1986.
- (3) Smernica Rady 89/656/EHS z 30. novembra 1989 o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na používanie osobných ochranných prostriedkov pracovníkmi na pracovisku.
- (4) Smernica Rady 92/85/EHS z 19. októbra 1992 o zavedení opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tehotných pracovníčok a pracovníčok krátko po pôrode alebo dojčiacich pracovníčok.
- (5) Prípadová štúdia z príručky o bezpečnosti a ochrane zdravia „Zdravé riešenia“ (<http://www.hse.gov.uk/noise/soundsolutions/index.htm>).

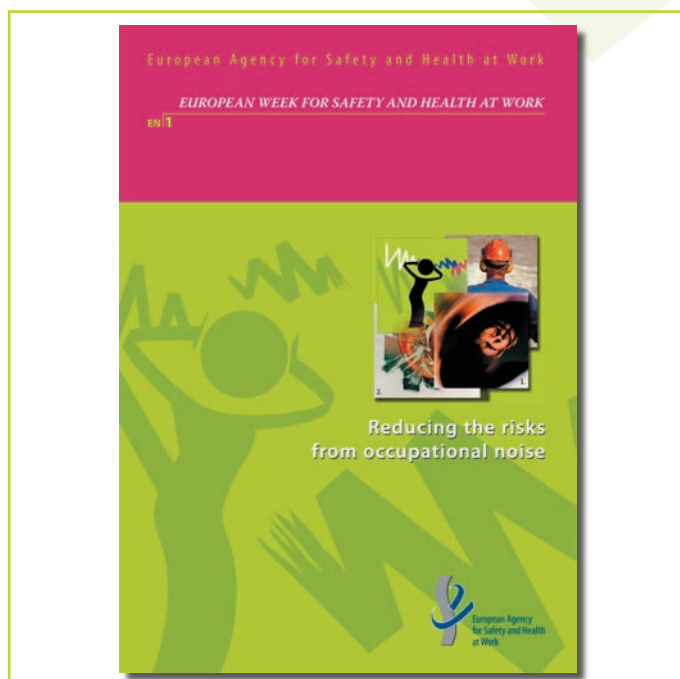
tmiče do uší, keď sú k dispozícii lepšie opatrenia na odstránenie, resp. kontrolu rizika (napr. riešením problému zdroja hluku).

Smernica o hluku z roku 2003 uvádza faktory, ktoré treba zohľadniť pri kontrole rizík hluku:

- pracovné metódy, ktoré si vyžadujú menšie vystavenie hluku;
- výber pracovných zariadení, ktoré produkujú čo najnižší hluk;
- návrh a rozloženie pracovísk a pracovných miest;
- poskytovanie informácií, inštrukcií a školení pre pracovníkov;
- znižovanie hluku technickými prostriedkami;
- programy údržby pre pracovné zariadenia, pracoviská a ich systémy;
- znižovanie hluku lepšou organizáciou práce;
- obmedzenie trvania a intenzity vystavenia pomocou plánovania práce.

Prípadová štúdia: Zníženie hluku z pneumatického nárazového lisu

Pri vypúšťaní stlačeného vzduchu z vývodu poháňacieho zariadenia pneumatického nárazového lisu a pri náraze kovového piestu na kovové šmykadlo obrázačky vznikali silné hlukové emisie. Upevnením tmiča a nasmerovaním prúdu vzduchu cez pórovitý polyetylénový čepiec sa znížila hlučnosť pri vypúšťaní stlačeného vzduchu vsunutím 8 mm patentovaného uretánového elastoméru medzi kovové povrchy. Výsledkom bolo celkové zníženie hluku o 9 dB, ktoré sa závažnejšie neprejavilo na celkovej výkonnosti lisu⁽⁵⁾.

Smernice, ktoré vyžadujú opatrenia na pracovisku, nie sú jediným prostriedkom ochrany zdravia pracovníkov. Požiadavky „smernice o strojových zariadeniach“⁽⁶⁾ a „smernice o strojových zariadeniach používaných vo vonkajšom prostredí“⁽⁷⁾, podľa ktorých sú výrobcovia povinní poskytnúť informácie o hlučnosti strojov a zariadení, a v niektorých prípadoch dokonca povinní obmedziť emisie hluku, by mali tiež pomôcť znižovať riziká pre pracovníkov.

Z týchto smerníc tiež jasne vyplýva, že pri boji s hlukom pri práci je mimoriadne dôležitá prevencia prostredníctvom návrhu zariadenia. „Stroje a zariadenia musia byť navrhnuté a konštruované tak, aby sa riziká vyplývajúce z emisií hluku šíriaceho sa vzduchom znížili na čo najnižšiu úroveň, berúc do úvahy technický pokrok a dostupnosť prostriedkov znižujúcich hlučnosť, najmä jej zdroj“⁽⁸⁾.

Pri prevencii vystavenia hluku pri práci hrajú dôležitú rolu normy. Smernica o hluku z roku 2003 odkazuje na ISO 1999:1990 na hodnotenie vystavenia pracovníkov hluku a mnohé normy pripravené technickými výbormi Európskeho výboru pre normalizáciu (CEN) obsahujú nariadenia o hluku, ktoré podporujú základné požiadavky na bezpečnosť a zdravie s ohľadom na hluk v smernici o strojoch a zariadeniach.

Hluk v oblasti zábavy

Pri príprave opatrení na uplatnenie smernice o hluku z roku 2003 v hudobnom a zábavnom sektore sú členské štáty oprávnené využiť dvojročné prechodné obdobie, aby tak dosiahli súlad s touto smernicou v uvedených sektoroch. Problémom je, že účelom vykonávaných prác je produkovať zvuky, a klasické koncepcie ochrany pred hlukom sa teda neuplatňujú. Je však nesporné, že mnohí pracovníci sú pri svojej každodennej práci vystavení takým hladinám akustického tlaku, ktoré môžu spôsobiť poškodenie sluchu.

Neexistuje jednoznačné riešenie ako sa vyhnúť dočasnému vystaveniu vysokým hladinám zvuku a zároveň zaručiť čo najlepší umelecký prejav. K praktickému riešeniu je možné dospieť iba kombináciou rôznych opatrení na redukcii zvuku. V správe agentúry je vo vzťahu k tomuto sektoru uvedených viacero prípadových štúdií, ktoré poukazujú na rôzne prístupy k ochrane sluchu pracovníkov.

⁽⁶⁾ Smernica 98/37/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. júna 1998 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa strojových zariadení.

⁽⁷⁾ Smernica 2000/14/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. mája 2000 týkajúca sa aproximácie právnych predpisov členských štátov vzhľadom na emisie hluku v prostredí pochádzajúcu zo zariadení používaných vo voľnom priestranstve.

⁽⁸⁾ Základné zdravotné a bezpečnostné požiadavky vyplývajúce zo smernice o strojových zariadeniach, príloha 1, oddiel 1.5.8.

Znižovanie rizík vyplývajúcich z hluku pri práci

Úplná správa je k dispozícii v angličtine na internetovej stránke agentúry (<http://osha.eu.int/publications/reports/>) a jej stiahnutie nie je poplatné. Legislatíva jednotlivých štátov si však môže vyžadovať prísnejšie normy, informujte sa preto na príslušnom orgáne. Je možné, že okrem príslušných smerníc uvedených v nasledujúcom stručnom zozname existujú aj ďalšie príslušné smernice.

Príslušné smernice

- ☑ Smernica Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci
- ☑ Smernica Rady 89/656/EHS z 30. novembra 1989 o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na používanie osobných ochranných prostriedkov pracovníkmi na pracovisku
- ☑ Smernica Rady 89/686/EHS z 21. decembra 1989 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa osobných ochranných prostriedkov
- ☑ Smernica Rady 92/85/EHS z 19. októbra 1992 o zavedení opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tehotných pracovníčok a pracovníčok krátko po pôrode alebo dojčiacich pracovníčok
- ☑ Smernica Rady 94/33/ES z 22. júna 1994 o ochrane mladých ľudí pri práci
- ☑ Smernica 98/37/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. júna 1998 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa strojových zariadení
- ☑ Smernica 2000/14/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. mája 2000 týkajúca sa aproximácie právnych predpisov členských štátov vzhľadom na emisie hluku v prostredí, pochádzajúcu zo zariadení používaných vo voľnom priestranstve
- ☑ Smernica 2003/10/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 6. februára 2003 o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách týkajúcich sa vystavenia pracovníkov rizikám vyplývajúcim z fyzikálnych činiteľov (hluk), ktorá nahrádza smernicu Rady 86/188/EHS z 12. mája 1986 o ochrane pracovníkov pred rizikami vyplývajúcimi z vystavenia hluku pri práci

Ďalšie informácie

Tento informačný leták je súčasťou kampane Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Dodatočné informačné letáky a ďalšie informácie o hluku sú k dispozícii na stránke <http://ew2005.osha.eu.int> Informácie o právnych predpisoch týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia nájdete na stránke <http://europa.eu.int/eur-lex/>

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83
E-mail: information@osha.eu.int

